

Informace

předsedy Legislativní rady ČMKOS k některým otázkám týkajícím se uznávání nemoci Covid-19 jako nemoci z povolání

Vzhledem k tomu, že se množí dotazy týkající se možnosti uznat nemoc Covid-19 za nemoc z povolání vydávám tuto informaci ke sjednocení výkladové praxe odborový svazů sdružených v ČMKOS:

1) Dne 25. 3. 2020 vydal Výbor Společnosti pracovního lékařství ČLS JEP Stanovisko k podmínkám uznání nemoci COVID-19 za nemoc z povolání ve smyslu nařízení vlády č. 290/1995 Sb. k datu 25. 3. 2020

Podle tohoto stanoviska je nemoc COVID-19 přenosné infekční onemocnění způsobené koronavirem SARS-CoV-2. Dne 1. března 2020 byly oznámeny první případy výskytu onemocnění COVID-19 v České republice. COVID-19 je vysoce infekční onemocnění, které se přenáší z člověka na člověka. Existuje rovněž možnost přenosu onemocnění při výkonu povolání, při práci.

Pro uznání COVID -19 za nemoc z povolání musí být splněny tyto podmínky:

1. Onemocnění musí být klinicky manifestní (musí být podklady ve zdravotnické dokumentaci prokazující klinickou manifestaci, včetně uvedené diagnózy U07.1) a onemocnění musí být rovněž potvrzeno laboratorním vyšetřením.

2. Musí být hygienickým (epidemiologickým) šetřením ověřeno, že jsou splněny podmínky práce uvedené v seznamu nemocí z povolání.

Pokud nemoc CoVID-19 vznikla při práci, u níž je hygienicky (epidemiologicky) prokázáno riziko nákazy, uznává a hlásí se jako nemoc z povolání přenosná (kapitola V, položka 1, případně pol. 3 seznamu nemocí z povolání)

1.	Nemoci přenosné a parazitární	K položkám č. 1 – 2: Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázáno riziko nákazy
2.	Nemoci přenosné ze zvířat na člověka buď přímo nebo prostřednictvím přenašečů	
3.	Nemoci přenosné a parazitární vzniklé v zahraničí	Nemoci vznikají při práci v epidemiologicky obtížných oblastech s rizikem nákazy

Pokud osoba (zdravotník i nezdravotník) s podezřením na vznik nemoci z povolání COVID-19 onemocněla klinicky manifestním onemocněním s laboratorně potvrzenou diagnózou COVID-19 a v inkubační době tohoto onemocnění přišla prokazatelně v zaměstnání do úzkého profesního kontaktu s pacientem nebo s jinou osobou (např. sociální pracovníci, policisté, hasiči) s prokázanou pozitivitou na CoVID-19 v inkubační době tohoto pacienta nebo jiné osoby nebo v době manifestních projevů nemoci, pak jsou splněna kritéria pro nemoc z povolání.

Pokud osoba (zdravotník i nezdravotník) byla pozitivně testována na přítomnost viru (nasofaryngeální výtěr a/nebo serologicky), avšak ne onemocněla klinicky manifestním onemocněním COVID-19 (neměla klinické příznaky, například byla pouze v karanténě), pak nejsou splněna kritéria a není to nemoc z povolání.

2) dne 30. 3. 2020 zveřejnilo Ministerstvo zdravotnictví na svých webových stránkách <https://koronavirus.mzcr.cz/lze-uznat-onemocneni-covid-19-jako-nemoc-z-povolani/> následující stanovisko:

„Ministerstvo zdravotnictví se ztotožňuje se Stanoviskem výboru Společnosti pracovního lékařství ČLS JEP k podmínkám uznání nemoci COVID-19 za nemoc z povolání ve smyslu nařízení vlády č. 290/1995 Sb. vydaného dne 25. března 2020, které je umístěno v příloze tohoto dokumentu.

Nařízení vlády č. 290/1995 Sb. ve své příloze, tedy v Seznamu nemocí z povolání, disponuje tzv. otevřenou položkou pro různé biologické činitele, a to v kapitole V, položce 1, případně pol. 3 Seznamu nemocí z povolání.

Ministerstvem zdravotnictví pověřeni poskytovatelé zdravotních služeb budou standardně přijímat žádosti o uznání onemocnění Covid-19 jako nemoci z povolání a bude zahájeno běžné ověřování podmínek vzniku onemocnění jako nemoci z povolání.

Za splnění všech podmínek, které ukládají dotčené předpisy, metodický návod (čj. 22139/2011 k zajištění jednotného postupu při ověřování podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání), tedy zejména naplnění klinických a hygienických podmínek (viz jednotlivá odborná doporučení), bude možné onemocnění jako nemoc z povolání uznat.

Odborný podklad pro uznání naplnění tzv. klinických podmínek je součástí Stanoviska výboru Společnosti pracovního lékařství ČLS JEP umístěného v příloze tohoto dokumentu. Odborný podklad pro naplnění tzv. hygienických podmínek je v současnosti zpracováván.“

3) V návaznosti na usnesení vlády č. 194 ze dne 12. března 2020, kterým vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav a ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace, rozhodla o přijetí krizových opatření, tímto ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) a § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona vydala vláda dne 15. března 2020 usnesení č. 219, v kterém vláda nařizuje, že po dobu trvání nouzového stavu vyhlášeného usnesením vlády č. 194 ze dne 12. března 2020, že

- **Ize u zaměstnanců, jejichž pracovní právní vztah vznikne ode dne vyhlášení tohoto opatření, nahradit čestným prohlášením, jehož vzor je uveden v příloze 1 tohoto opatření:**
 - zdravotní průkaz podle § 19 odst. 2 zák. č. 258/2000 Sb., ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a
 - posouzení zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o zaměstnání dle zákona č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů

- **není u zaměstnanců potřeba provádět periodické lékařské prohlídky** ve smyslu ustanovení § 11 vyhlášky č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), ve znění pozdějších předpisů.

Z uvedeného vyplývá, že po dobu nouzového stavu není třeba provádět vstupní a periodické pracovnělékařské prohlídky. Mimořádné a výstupní prohlídky se však provádějí i nadále a v současné době pandemie způsobené nemocí Covid-19 nabývají ještě na významu.

Podle § 12 odst. 3 vyhlášky č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče) se mimořádná prohlídka mimo jiné provádí na základě žádosti předložené zaměstnavatelem z vlastního podnětu nebo podnětu zaměstnance, nebo informace sdělené ošetřujícím lékařem o důvodném podezření, že změnou zdravotního stavu zaměstnance došlo ke změně zdravotní způsobilosti.

Je proto třeba, aby zaměstnavatelé vysílali zaměstnance, kteří po prodělání nemoci Covid-19 požádají o mimořádnou prohlídku, na tyto prohlídky, neboť lékař PLS primárně vysílá zaměstnance podezřelého z nemoci z povolání na Kliniky pracovního lékařství s žádostí o posouzení nemoci z povolání podle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách.

Tyto povinnosti spadají pod výkon kontroly nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve smyslu ustanovení § 322 zákoníku práce a odborové organizace na jejich dodržování musí dohlížet.

Závěr:

Z uvedeného (ad 1) a ad 2)) jednoznačně vyplývá možnost uznat za splnění zákonných podmínek nemoc Covid-19 za nemoc z povolání a podřadit ji pod nemoci přenosné a parazitární (část V, bod 1 3 přílohy k nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se vydává seznam nemocí z povolání).

V praxi je třeba využít odborné pomoci lékařů PLS, kteří vysílají zaměstnance na Kliniky nemocí z povolání, které jsou ve smyslu ustanovení § 61 až § 69a zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, vydávat posudky o uznání nemoci z povolání.

Pokud se týká odškodnění, postupuje se podle části jedenácté hlavy III (ustanovení § 265 a násl.) zákoníku práce stejně jako u pracovních úrazů a nemocí z povolání. Odškodnění provádí podle § 205d zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, Generali Česká pojišťovna a.s. nebo Kooperativa Vienna Insurance Group a.s.

V případě jakýchkoliv problémů s odškodňováním nemocí z povolání je možnost obrátit se právní a sociálně ekonomické oddělení ČMKOS s žádostí o pomoc.

V Praze dne 20. 4. 2020

JUDr. Vít Samek, předseda LR ČMKOS